

Πηγαίνετε στην **Αίθουσα 4** «Από την Εικονομαχία στη λάμψη των Μακεδόνων και των Κομνηνών». Παρατηρήστε τους αμφορείς στον τοίχο μπαίνοντας δεξιά

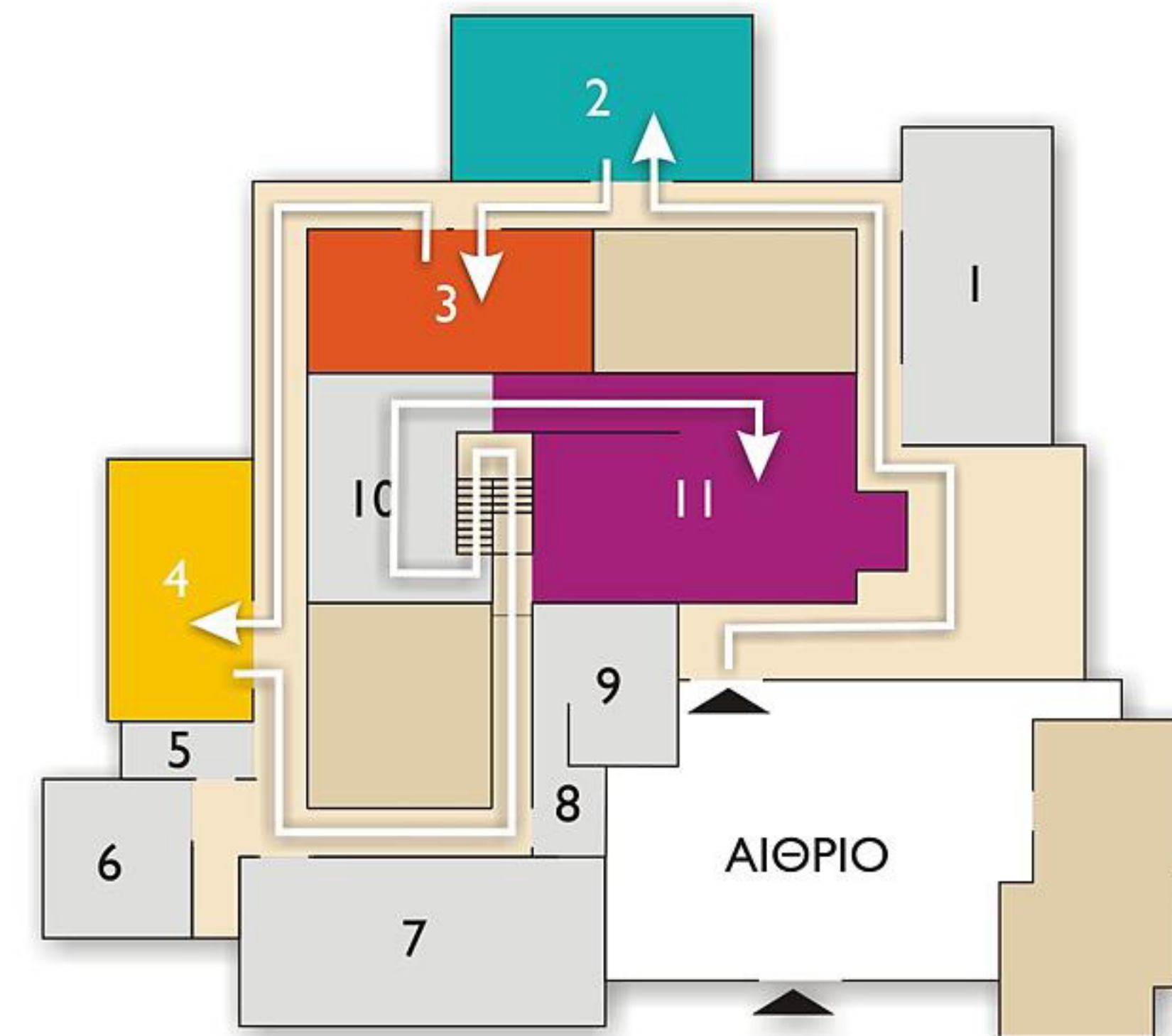
Στις ανασκαφικές έρευνες που έγιναν στα υπερώα (άνω όροφο) της Αγίας Σοφίας Θεσσαλονίκης αποκαλύφθηκε μεγάλος αριθμός αμφορέων όπως και άλλων αγγείων. Οι αμφορείς αυτοί είχαν χρησιμοποιηθεί ως «γέμισμα» του κενού χώρου κάτω από τα δάπεδα των υπερώνων για την καλύτερη στήριξη τους. Πρόκειται για αρκετά διαδεδομένη πρακτική στη βυζαντινή περίοδο, καθώς τα αγγεία, λόγω του μικρού βάρους τους σε σχέση με το μεγάλο όγκο τους, αποτελούσαν ελαφρύ οικοδομικό υλικό.

Πηγαίνετε στην **Αίθουσα ΙΙ** «Ανακαλύπτοντας το παρελθόν». Παρακολουθήστε το βίντεο στις τέσσερις οθόνες

Μια από τις βασικές εργασίες που γίνονται στο μουσείο είναι η συντήρηση των αρχαιολογικών ευρημάτων. Στο βίντεο παρουσιάζονται τέσσερα διαδοχικά στάδια συντήρησης του μεγάλου αμφορέα που είδατε στην αίθουσα 2, από την κατάσταση εισαγωγής του στο μουσείο σε σπασμένα κομμάτια μέχρι την αποκατάσταση σε ολοκληρωμένο αγγείο.

Επιμέλεια εντύπου: Ι. Γαβριηλίδου, αρχαιολόγος - μουσειολόγος.
Επιστημονικός συνεργάτης: Γ. Μότσιανος, αρχαιολόγος - μουσειολόγος.

Ανακαλύψτε την αθέατη πλευρά του Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού

Θεματική επίσκεψη: Οι αμφορείς

Ο πηλός, από τα προϊστορικά χρόνια και μέχρι πολύ πρόσφατα, χρησιμοποιήθηκε ευρύτατα για την κατασκευή σκευών καθημερινής χρήσης. Κατά τη βυζαντινή εποχή συναντάμε σε αφθονία μεγάλη ποικιλία αγγείων για την παρασκευή και κατανάλωση τροφής, όπως χύτρες, τηγάνια, κύπελλα, στάμνες, κανάτια και πιάτα. Μεγάλα αγγεία, όπως τα πιθάρια και οι αμφορείς, χρησίμευαν για την αποθήκευση και τη μεταφορά αγροτικών προϊόντων εντός και εκτός των συνόρων της Αυτοκρατορίας.

Πηγαίνετε στην **Αίθουσα 2** «Παλαιοχριστιανική Πόλη και Κατοικία». Δείτε τους αμφορείς δεξιά του κεντρικού ψηφιδωτού δαπέδου

Η λέξη αμφορέας είναι σύνθετη από το «αμφί» (και από τα δυο μέρη) και «φέρω», δηλαδή αγγείο με δυο λαβές, μια από κάθε πλευρά. Οι αμφορείς χρησιμοποιούνταν για τη μεταφορά και την αποθήκευση υγρών (λάδι και κρασί) ή στερεών (σιτάρι, κριθάρι κ.α.), γι' αυτό και συνήθως δεν έχουν ιδιαίτερη διακόσμηση.

Το σχήμα τους είναι κατάλληλο για τη μεταφορά και τη φόρτωσή τους. Για παράδειγμα, στα καράβια τοποθετούνταν σε επάλληλες σειρές, έτσι ώστε η βάση των αμφορέων της πάνω σειράς να στερεώνεται στους ώμους αυτών που βρίσκονται στην κάτω σειρά.

Το πώμα των αμφορέων ήταν ένα στρογγυλό κομμάτι από κάποιο σπασμένο κεραμικό αγγείο, που στερεωνόταν στο χείλος με πηλό, ή ήταν από ξύλο και δενόταν με ύφασμα ή δέρμα γύρω από το χείλος. Γενικά η στερέωση γινόταν με μεγάλη προσοχή, τόσο για λόγους στεγανότητας όσο και για να μη νοθεύεται το περιεχόμενό τους.

Δείτε το μεγαλύτερο αμφορέα στη δεύτερη σειρά. **Παρατηρήστε** ότι αποτελείται από σπασμένα κομμάτια. Οι συντηρητές τα κόλλησαν μεταξύ τους και συμπλήρωσαν τα τμήματα που έλειπαν. Πολλές φορές οι αμφορείς παύουν να χρησιμοποιούνται ως αγγεία αποθήκευσης και μεταφοράς και αξιοποιούνται εκ των υστέρων με διαφορετικό τρόπο, βρίσκονται δηλαδή σε **δεύτερη χρήση**.

Στο ίδιο σημείο εντοπίστε τους τέσσερις αμφορείς που έχουν τρυπηθεί στο πάνω μέρος τους

Οι αμφορείς χρησιμοποιήθηκαν σε μεταγενέστερη φάση για την άντληση νερού από πηγάδια. Οι τρύπες έγιναν για να διευκολυνθεί το γρήγορο γέμισμα του αγγείου.

Στις ανασκαφές τους αμφορείς τους βρίσκουμε συνήθως σε χώρους που χρησίμευαν ως αποθήκες ή στη θάλασσα, σε ναυάγια των εμπορικών πλοίων που τους μετέφεραν.

Βρείτε την οριζόντια σειρά αμφορέων κοντά στην είσοδο

Τα αγγεία, με τους πυθμένες τους σπασμένους, μπαίνουν το ένα μέσα στο άλλο και σχηματίζουν ένα σωλήνα. Στην περίπτωση αυτή οι αμφορείς αποτέλεσαν το υλικό κατασκευής ενός αγωγού νερού.

Παρατηρήστε τη φωτογραφία του αγωγού όπως βρέθηκε στην ανασκαφή.

Πηγαίνετε στην **Αίθουσα 3** «Από τα Ηλύσια Πεδία στο Χριστιανικό Παράδεισο». Δείτε τους αμφορείς αριστερά της εισόδου

Οι αμφορείς αυτοί βρέθηκαν σε ανασκαφή νεκροταφείου της Θεσσαλονίκης και χρησιμοποιήθηκαν για την ταφή βρεφών και νηπίων. Πολλές φορές συναντάμε ενταφιασμούς μέσα σε αμφορείς και χύτρες. Για το σκοπό αυτό συχνά αφαιρείται ο πυθμένας και άλλοτε τμήμα του επάνω μέρους του αγγείου. Η πρακτική αυτή ονομάζεται «εγχυτρισμός» (εν + χύτρα).